

cilj in konec novovstvarjene Avstrije ta, da Magjar in Nemeč morata biti gospodarja v Avstriji, da se skupaj branita proti Slovanom.

Mi prepuščamo Slovanom in Rumunom v preudarek, kako cenijo magjarsko krilstvo, in rečemo le to, da avstrijsko-ogerska monarhija v smislu „Naplovem“ je nemogoča. Ako modrost tega časnika ostane voditeljica Magjarom, porok smo jim, da pride čas, da Magjari ostanejo sami. Kako se jim bo pa takrat godilo, to naj sami premišlujejo!

Prihodnost bo kazala, ali smo bili krivi preroki.“

Zabavno berilo.

Klepetuljevič Kvasinski.

Humoreska v verzih, spisal France Zakrajšek.

Po ulicah od jutra do večera
 Podi Kvasinski, od konca tje do kraja
 Predirja mesto: cepeti, cepeti!
 Brez prenehanja. Kdo preštel bi, jaoh!
 Koliko skvasi vsak dan; kajti živo
 Na njem je vse: roké, nogé i usta
 Očitno ali kjer si bodi, vse ob enem
 Enako mlinu dela. Nenašedši
 Slušalca — toda joj gorjé mu, kdor
 Mu zajde v mrežo! — pokramlja tudi z brado
 Na glas, i ne maraje za nikogar.
 Srebro on ima živo mesto krvi,
 I kakor hlaçon, enkrat v divjem diru,
 Težko se vstavi. Tud noviconoštvo —
 Pa žalibog z nekterim dostavki —
 Opravlja naš Kvasinski, i brezplačno;
 Sploh ni z besedami kaj varčen.
 Po tlaku kreše iskre, ah! soseski
 Na škodo i vekšaje stroške jej;
 Ker dvakrat, kar je v mestu — kdo bi verjel? —
 Popraviti je dala tlak le zarad njega.
 Glej prišel je v kavarno. Tu zbledi
 Vsak znanec, kava v čaši pri tej priči
 Se ogorjupi jim. Strašna osoda!
 Komu namenjen je? Pač trikrat joj!
 Zdaj gledne le: „Ahá!“ i ko goščunu
 Leti v žrelo živa stvar s pogledi
 Strelečemu, tako se vdá izvoljenec
 Misleč si: Lehko noč, sedaj si shranjen!
 „Gospodine, nič novega?“ Na to
 Se kar vsede blizo njega ne čakaje
 Nikake besedice, ker koj začne:
 „Aj, apropos Mrzé! Nemara še ne veste?
 Vam nikdo ni povedal? To je čudno!
 Le čajte no, povem vam jaz.“ — „I kaj?
 Ne vem še nič, Kvasinski!“ — „Ej kak ne!
 Vse mesto se mu smeje, hahaha!
 Kako sem mu posvetil!“ — „Komu?
 Oprostite, da prašam.“ — „Ah, saj res,
 Od dne do dne sem veči pozabljivec,
 Že sram me je. Povedati sem hotel,
 To je . . .“ zdaj koj tabačnico
 Izleče Klepetuljevič, i modro
 Ob njo, glej, počí, pa ponudi jo
 Mrzeju: „Nujte, izvrsten je Tirolec,
 Si štejem v čast . . .“ Mrzé vès spehan vščipne
 V tabačnico, ter nese darek v nos.
 Kvasinski kihne, i za njim Mrzé;
 I kišeš ti, i kiham jaz, to gre devetkrat.
 „Ha, nel'te“ — tak začne — „ta gré v živo?“
 Mrzé prikimne: „Res, ta gré v živo!“
 „To da, Kvasinski, nekaj hotli ste . . .“
 „I da te zgaga, res!“ — Kvasinski se poprasne —
 „Prav imate, oštejte me, jezi
 Že tudi mene, da ničesa ne . . .
 S'cer ima človek toliko po glavi . . .
 . . . Pa ha, kaj vidim? . . . Ne zamerite
 Mrzé, koj pridem, dober znanec je.“
 To rekši zdaj Kvasinski, šine kar
 S klopí, pa: „Sluga, Bučar, sluga!“
 Ter stisne roko zdaj prišedšemu,
 Ki groze skor ozebe, i glavo zdajci

Nazaj pripogne vès osupnjen kakor kdor
 Na vipero je stopil z bôso nogo.
 Debelo gleda va-nj, Kvasinski pa
 Njegovo uho tako osreči: „No kako
 Je kaj, prijatelj? Pač že dolgo je,
 Kar nisva skupaj; toda, ej jaz telek!
 Pozabil bil bi skor čestitati.“ —

— „No, hvala vam, Kvasinski, hvala lepa!“
 „Tedaj je že gotovo, je?“ — „Kako pa.“
 „Železnica potegne tod?“ — „Brez dvombe.“
 „I cvela bo kupčija, bo?“ — „Tak upam.“
 „Vi ter quaterque beatus; s'cer iz srca
 Vam zmaga je privoščena tak sjajna.“
 Tako Kvasinski; a Mrzé poškili
 Nekolikokrat po Klepetuljeviču
 Iskaje prilike, da bi se zmuznil.
 To videvši Kvasinski koj spustí
 Rokó presrečnega prijatla, ko oddahne
 Se še le zdaj, ter opanjuje z gledom
 Mrzeta, češ, le čaj, saj pridem. „No zdravstvujte
 Mi Bučar! Da se vidva skor! Pač žali me
 Da tu ostati delj ne utegnem; moram k znancu,
 Ki komaj čaka na-me, k onemu gospodu;
 Prijatelj z Bogom!“ — „No Mrzé, pa brez zamere,
 Star znanec je i dober.“ — Tak uvaja
 Pogovor zdaj, vračaje se na svoje mesto,
 Kvasinski, pa se vsede. — „Ravn' tako
 Sem sklepal tudi jaz: Železnica
 Vam mora biti tod, pa je; zato bi bil
 Prisegel. Saj lesú i vode, kakor veste,
 Ne manjka ob vsej črti, i vrh tega
 Obilno trgov i vasi, pa malo stroškov.
 To so razlogi pač veljavni, kaj? —
 „Gotovo, i če še povdarite
 Kratkost, i . . .“ — „Pravo, ravno to
 Sem hotel reči, res kratkost, to stvar
 Je glavna. Zabil sem pristaviti,
 Kratkost, to je; i vendar so zabavljali
 Nekteri, češ, da to so prazne muhe.
 Tak se je Lipec ustil z nekim znancem
 Pri ministerstvu, kakor bi mu bil nek pisal,
 Da iz naših sanjarij ne bode nič.
 Pač „sanjarij“ Mrzé, tako je čekal.
 Al ni grdavš? Zato sem ga prijel
 Popoldne: Lipec, kje je pismo? No
 Gospodine, iz naših sanjarij
 Je vendar kaj; ant' veste, da potrjen
 Je predlog naš i naša prošnja? Bled
 Ko stena vam je bil . . .! — Pa primaruha!
 Vam nekam se mudí, Mrzé!“ — „Tako je,
 V gledišče sem namenjen.“ — „Prav, al čudno!
 Kako se najne želje strinjajo,
 V gledišče sem tud jaz napoten.“ — „A ta-ák?“
 To uprašanje spremi zdaj Mrzé
 Z Laokontovim pogledom proti nebu. —
 „Kaj hočete? Večeri so predolgi,
 Še dobro, da se človek kaj razgleda,
 I zraven še prijatla . . .“ — „O nikarte,
 Kvasinski, prevelika čast . . .“
 „I, kakor sem dejal, prijatla, s katerim
 Se dá pošteno pokramljati; toda čujte;
 Mrzé, al slišite? To je kreg i krik
 Tam dol; a to pa vendar ni dostojno
 V kavarni! Ko pride ta presneti
 „Pagat ultimo“, je kakor bi smodnik
 Užgal; tu ni očitanja več konca . . .
 I zdaj še banda zunaj. Da ti vrag
 Tvoj bumbum! Človeku ni mogoče
 Do glasa, to je Babilonija!
 Tam se lasájo i prepirajo,
 Tu zunaj godba, pa govôri zdaj,
 Če moreš.“ — „Le nikar se ne jezite
 Kvasinski! (tak tolaži ga Mrzé
 Z očitnim smehljejem v povračilo
 Za toliko prestane muke), saj
 Jo režejo lepo. Izvrstna godba to!
 Saj bili ste vojak, i s'cer pogumen
 Tudi vi?“ — „Da, bil sem bil, Mrzé!
 Vi rekli ste: pogumen? Bogme, kaj
 Pogumen! Več, še več prijatelj.
 Nevarnost vratolomna, hladna kri!
 Ko vodil četo pri Kušto . . .“ — V tem hipu
 Čuj! reskne pred kavarno bombi enako.

Poslopje se poziblje kakor ladja
 Na morji o viharji, i drobtine
 Se vsipljejo iz vrat i oken krog,
 Ko bil prinesel Samum bi poredni
 Sutjè i pesek iz puščave daljne.
 Klopi i stoli, mize, čaše i kozarci
 Z gostmi vred, vse na tla se zvrne.
 Prepiravci molčé, tud godbe več
 Ni slišati. Pa kdo bi slišal? Groza
 Je hipoma ušesa zamašila.
 Oj, kak razgled! Glej! tu kvartavec kvarte
 Drži na tlaku krčevito,
 Tam nárazen vse štiri stegovaje
 Leží kdo drug, polit i brez zavesti,
 Tu dva po dva drž'ta se — tud na tleh —
 V objemu trdnem, tam pa je — Kvasinski;
 Štrlé mu brke kvišku i lasjé,
 Vès trd i neogibljiv i bled stoji
 Z desnico vzdignjeno. Prikazen, kakor
 So v skupku Brutovem beriči,
 Ki komaj zamahnivši obstojé
 Brez giba, v položaji plastičnem.
 Vsa svest ga je minula; javalne,
 Al diha. — Zbrihtajo zapored se
 Vsi gostje, i smeje se kličejo:
 Petarda je, petarda; ter vesela
 Nastane mrgoljava po kavarni,
 Petarda je, ni nič, prav nič! — Zdaj banda
 Jo spet ureže, le Kvasinski tam
 Se še ne gane ko opanjen, dokler
 Ga dva ne stresneta: „Kvasinski, no
 Za Boga! Hahahá, kaj zijate?“
 Odpre oči, i zvrnivši celo rajdo
 Blizo stoječih, glej lomasti kar
 Ko ranjen tur vès besen skozi vrata. —

Kratkočasnica, pa tudi podučnica.

Pogovor.

„Novice“ si že več let iskreno prizadevajo vraže in druge napake pregnati, ki se zapazijo med našim ljudstvom. Pregnali so njeni poduki res že marsiktero mēglo, vendar da vseh še niso, naj jim je sledeči pogovor dokaz, ki sem ga unidan od daleč poslušal. Eden izmed teh mož ima grdo navado, da pri vsaki drugi besedi ima „hudiča“ na jeziku; pogovor je tedaj res tako zapisan, kakor je bila beseda. Čuda je le to, da ni že sam hudôba, ker spušča toliko „hudičev“ na dan.

Janez. Hudič! toča nam je pa le spet veliko škodo naredila.

Jože. Pa to je čudno, da je fajmoštrovo polje najbolj pobila.

Janez. Hudič! Brž ko ne so gospod fajmošter spali, sicer bi bili vendar copernice lahko odgnali.

Jože. Letos so te mrhe zmerom v oblakih, menda so nam zasrale še gosenice na zelje.

Janez. Hudič! jez sem slišal, da je tam na Štajarskem tudi en mošk kožuh padel z oblakov; tedaj morajo tudi coperniki gori biti.

Jože. Jez pa mislim, da copernikov ni, ampak da le kakošna baba je mošk kožuh oblekla.

Janez. Klinčevo kravo je unidan gad vpičil; bila je že vsa otekla in jezik je že iz ust molela; potlej je pa Bedenov Francelj prišel, pa je naredil od glave do konca repa križ čez-njo in čudne besede mrmral, pa je bila krava zdrava, ko bi mignil. Hudič! to je meni sam Klinec pravil.

Jože. Glejte! pa so nekteri ljudje še tako neverjetni, da se le posmehujejo, če kdo kaj takega pripoveduje od copernic ali pa od takih ljudi, kateri znajo strup zagovarjati.

Janez. Hudič! kdo se smeja, kakor tisti bedaki, kateri nobene vere nimajo; jez pa pravim, da tak samo-uki zmerom več vedó, kakor pa tisti, ki več let po ka-

košnih šolah hlače trgajo, zakaj samouk je hudič; jez vem, da ustriženec več vé kakor vsi dohtarji.

Jože. Jez sem enkrat tje pod Šmarno goro nekemu takemu samouku vodo nesel. To ti je bil tič; vse je vedel, koliko sem imel denarja v žepu.

Janez. Hudič! Ciganje so tudi presneto „kunštni“; na cigane jez tudi veliko držim.

Jože. Ali slišiš, Janče, kako se nama Streharjev Jurij posmehuje?

Janez. Hudič! zato, ker je tepec, in pa zato, ker enmalo po gosposkem dimu diši. Taki tako nobene vere nimajo. Hudič! jez pa vem, kadar sem bil kaj bolan, pa če je le ustriženec v hišo stopil, pa svojo palico na sred hiše v tla zasadil, pa sem bil, hudiča! na enkrat zdrav. Potlej naj se pa Streharjev Jurij smeja ali pa kar hoče. Hudič!

Dopisi.

Iz Planine 28. avg. — Izvedel sem iz gotovega vira, da se je sklenilo 14. t. m. pri občnem zborovanju v Cerknici enoglasno, naj županstvo preskrbi, da bodo vsi uradi odslej ne le županstvu cerkniškemu, ampak tudi posamesnim posestnikom i osebam delokroga županije cerkniške dopisovali v domačem slovenskem jeziku. Županstvo cerkniško, v navadnih zadevah gotovo prvo okraja planinskega, je temu sklepu brzo zadostilo i poslalo je c. kr. okrajni sodnji kakor tudi politiškem uradu dopis, v katerem prosi, naj se slavna c. kr. urada gledé na 19. §. decemberske ustavne postave 1867. leta prihodnjič v vseh rečéh, pisanih za županijo cerkniško i prebivalce njenega okroga, poslužiti blagovolita domačega slovenskega jezika. Slava jej! — Radoveden je gotovo vsak, kako se bo vsled tega dopisa vrle županije obnašala okrajna sodnija, ki je doslej še slovenske vloge reševala nemško (slovenski odloki so bili le bele vranel!), da-siravno ima dovolj moči, ki so zmožne slovenskega jezika v besedi i pismu. Kaj je tega krivo, menda ni težka zastavica. — Pri tej priložnosti naj omenim s pohvalo županije Begunjske i Hotenske, ktere dopisujejo uradom le slovensko. Da županstvo v Rovtah, kakor zgornje i spodnje Logaško odgovarja tudi na slovenske uradne dopise le nemško, temu se ni čuditi, kajti gospodje župani se ne pusté predramiti iz spanja, ki ga spava nemški Mihel; tako celó se jim je priljubilo starokopitstvo. Čuditi se je le, da županija Planinska, da-siravno ima domorodnega župana, iskrenega in vse časti vrednega rodoljuba, vendar sploh nemško pisari. Brž ko ne je kriv temu g. tajnik, ki, navzet še iz starodavne šole švabskega duha, pri vsaki priložnosti v resnici razžaljivo kvasi i brbra o narodnih zadevah, prepiraje, da pri vsakej besedi pokaže tudi nezmožnost nemškega, sicer mu tako zeló priljubljenega jezika. Z nekim posebnim veseljem mu pri tem včasih sekundira sivolasi možiček; kajti oba nimata toliko razuma, da so prišli časi, ko se že vresničevati pričenjajo besede pesnika: „Zmed pšenice, vrli bratje, ljuliko populimo!“

Prostoslav.

Izpod Krima 26. vel. srp. (*Krim je še cel. Letina. Muhe. Smrt po pajku.*) Naj vam, drage „Novice“, povem, da je zdaj konec tisti pravlici, ki se je od pretekle spomladi tolikrat ponavljala, češ, da je res stari naš oče Krim počil od potresov, katerih je bilo toliko, da je res človeku včasih že v lase šlo, kaj da bo iz tega, ker mnoge dneve smo se po dva- do trikrat lahko zazibali. Bali so se tudi nekteri, da se bodo naše ravnine s Krimom vred pogreznile. O tem prerokovanju sem si jaz zmiraj mislil, da „prerok, kateri zelje je, o prihodnosti nič ne vé.“ Naj pri tej priliki enmalo opi-